

Elämäni Sankari ry

Toimintakertomus 2010

OPETUSHALLITUS

2. Sisällysluettelo:

1. Elämäni Sankari ry kansilehti	sivu 1
2. Sisällysluettelo	sivu 2
3. Tiivistelmä vuodesta 2010	sivu 3
4. Yhdistyksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuonna 2010	sivu 4
5. Organisaatio	sivu 6
6. Talous	sivu 7
7. Toteutus ja yhteistyöverkosto	sivu 7
8. Hankkeet	sivu 11
8.1 Hyvinkää	sivu 12
8.2 Riihimäki-Hausjärvi-Loppi	sivu 12
8.3 Lappeenranta + seutukunnat	sivu 14
8.4 ”Terveenä työelämään” II asteen projekti	sivu 14
8.5 Kesäleirit 2010	sivu 15
8.6 Muu ehkäisevä työ	sivu 16
9. Kummitoiminta	sivu 16
10. Viestintä	sivu 16
11. Toiminnan jatkuvuus	sivu 17
12. Toiminnan arviointia	sivu 18
13. Lopuksi	sivu 18
14. Hallituksen allekirjoitukset	sivu 19

Liitteet: 7 kpl

3. Tiivistelmä vuodesta 2010

Elämäni Sankari ry tekee ehkäisevää päihdekasvatustyötä lasten (7-18v), heidän vanhempiensa sekä ohjaajien / valmentajien parissa. Keskeisin toimintatapamme on ihmisten kohtaamiset kasvatusten päihdeoppituntiemme (ryhmäinterventiot) kautta. Kulunut vuosi oli Sankareiden historian valossa laadullisesti todennäköisesti parhain. Järjestömme toteuttama ehkäisevä työ sai vuoden aikana runsaasti ulkopuolista huomiota mm. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) julkaisi laajan artikkelin Avauksia 5/2010 numerossaan "Innovaatioita terveyden edistämiseen mielenterveys- ja päihdetyössä", jossa kerrottiin positiivisista kokemuksista Lapin mielenterveys- ja päihdetyön hankkeessa. Loppuvuodesta THL noteerasi kouluterveyslähettäläiden toimesta ehkäisevän päihdetyön vuosikellomme ja "Valitsen Itse" toimintamallimme ns. hyvänä käytäntönä kouluterveyskyselyjen jalkautuksessa.

Sankareiden laadukas ehkäisevä työ ei olisi mahdollista ilman hyviä asiantuntijoita ja omaa sankariohjaajaverkostoa. Kyseinen verkosto uudistettiin täysin ja kokelaiden tuli sankariohjaajan vaatimukseksi suorittaa valvottu näyttökoe. Vuoden aikana verkostotamme hyväksytyt näyttökokeen suoritti 4 sankariohjaajaa. Sisäisestä ohjaajakoulutuksestamme vastasi Petri Kylmänen Mood House Oy:stä. Vuoden loppuilla järjestömme kutsuttiin mukaan kouluissa ehkäisevää työtä tekevien järjestöjen epäviralliseen verkostoon. Toimintavuoden aikana järjestömme maksoi palkkaa kaikkiaan 20 työntekijälle ja aika ajoin järjestön palveluksessa oli yhtäaikaisesti toistakymmentä ihmistä. Laadulliseen kehittämiseen kuului mm. "työkalujamme" uudistamista ja päivittämistä. Toimintamme laajennusta ennakoiden hankimme lisää äänestyslaitteistoa ja muuta ATK materiaalia, jotta kykenemme järjestämään yhtäaikaisesti useampia tilaisuuksia.

Järjestömme tekee ehkäisevää työtään pääsääntöisesti koulumaailmassa yhteistyössä kuntakumppanien kanssa. Vuonna 2010 kuntakumppaneidemme määrä kasvoi reilusti niin, että niitä oli vuoden aikana kaikkiaan 16 kpl. Kyseisten kumppaneiden kanssa toteutamme yhteisiä hankkeita, joilla pyrimme pitkäjänteiseen ja vaikuttavaan tekemiseen. Hankkeemme keskittyivät Hyvinkään ja Lappeenrannan kuntiin sekä niiden seutukuntiin. Näiden hankkeiden lisäksi järjestöllämme on useita monivuotisia yhteistyötahoja, joiden kanssa ehkäisevää työtä toteutetaan.

Tapahtumissa panostimme viime vuosien tapaan omiin tapahtumiimme kuten sankari-sporttileireihin, sankarisähly turnauksiin ja sankarigolf tapahtumaan. Kesän 2010 kesäleirit olivat jälleen suuressa suosiossa ja niihin osallistui ennätysmäärä nuoria. Muihin tapahtumiin järjestömme osallistuu tarkoin harkiten.

Järjestömme taloustilanne koheni toimintavuoden aikana, kun saimme toiminnallemme RAY:n kautta suuremman avustuspotin ja uusiakin avustustahoja löytyi vuoden aikana. Loppuvuodesta otimme käyttöömmemme järjestön taloussäännön ja RAY suoritti tilintarkastuksen järjestössämme. Järjestömme myös tarkensi omia sääntöjään ja päivitti ne vastaamaan nykytoimintaa.

Vuonna 2004 allekirjoitettua alkoholiohjelman kumppanuussopimusta STM:n kanssa jatkettiin edelleen. Yhdistyksen toiminta keskittyy lasten ja perheiden hyvinvoinnille aiheutuvien haittojen vähentämiseen sekä alle 18v päihteiden riskikäytön vähentämisen tavoitteisiin.

Yhdistyksen ehkäisevää päihdetyötä tuki taloudellisesti RAY, Opetushallitus, Raija ja Ossi Tuuliaisien säätiö ja Ragnar Ekbergin säätiö. Muita tuottoja yhdistys sai yhteistyösopimuksista, ryhmäinterventioiden ja materiaalien myynneistä ja omien tapahtumien tuotoista.

4. Yhdistyksen tavoitteet ja niiden toteutuminen vuonna 2010

Vuoden 2010 tavoitteita oli järjestö-kunta yhteistyön jatkaminen, kehittäminen ja kokemuksen hankkiminen yhteistyökuntiemme kanssa. Lisäksi tavoittelimme muutamia uusia kuntakumppaneita toimintaan mukaan.

Vuoden aikana saimme Lappeenrannan seutukunnista 8 kpl uusia kuntia toimintamme piiriin. Ajoitus oli otollinen sillä sosiaali- ja terveystieteiden uudistus Lappeenrannassa muutti ehkäisevänkin työn toiminnot Eksote piiriin alaisuuteen. Hyvinkäällä, Riihimäellä, Hausjärvellä ja Lopella jatkoimme yhteistyötämme toteuttaen ”Valitsen Itse” toimintamalliamme alueen yläkouluissa. Hyvinkäällä, Riihimäellä, Lappeenrannassa, Imatralla ja Ruokolahdella käynnistimme täysin uuden projektin alueen II asteen oppilaitoksissa. Projekti on nimeltään ”Terveenä työelämään” hanke ja siinä on RAY:n projektirahoitus vuosina 2010-2012.

Kaiken kaikkiaan vuonna 2010 toteuttamamme järjestö-kunta yhteistyö toteutui suunnitellusti ja täytti sille asetetut odotukset. Tulevaisuuden haasteena on vakiinnuttaa nykyiset toiminnot ja löytää uusia kuntakumppaneita mukaan toiminnan piiriin.

Seuraavassa on kuvattuna muita toimintamme tavoitteita ja niiden toteutumista vuonna 2010.

- Vaikuttaa nuorten ja heidän vanhempiansa päihteitä koskeviin asenteisiin ja arvoihin
Tähän tavoitteeseen pyrimme päihdeoppitunneilla pidettyjen keskustelujen ja vanhempainiltojen avulla. Uskomme, että pystymme joidenkin kuulijoiden asenteisiin vaikuttamaankin varsinkin, jos vierailumme eivät jää yksittäisiksi vierailuiksi. Kuluvana vuonna avasimme nettisivuillemme keskustelupalstan, jonka tarkoituksena on vaikuttaa juuri asenteisiin ja tarjota vertaistukea sekä keskustelumahdollisuutta lasten / nuorten huoltajille. Suurena haasteena on mitata mahdollisia muutoksia kohderyhmissämme. Tähän meillä ei ainakaan toistaiseksi ole luotettavaa mittaristoa.
- Säilyttää keskeisenä toimintatapana ihmisten aidot kohtaamiset ja tukea perheiden hyvinvointia

Tähän tavoitteeseen haluamme itsepintaisesti päästä pitämällä kiinni toimintasuunnitelmistamme ja työtavoistamme. Kohtaamisia päihdeoppituntien kautta pidettiin lähes 300 kpl, joilla tavoitettiin reilut 11.000 ihmistä. Tapahtumien avulla kohtasimme noin 9.000 ihmistä. Pääsimme hyvin tavoitteisiimme, mutta jatkossa meidän tulee myös löytää muitakin tapoja vaikuttamistyöhömme.

- Kehittää uusia toimintamuotoja ja -malleja päihdevalistustyöhön – kuntayhteistyö, järjestöjen huumausaine- ja alkoholiohjelma

Järjestömme on sitkeästi kehittänyt omaa toimintatapaansa ja tyyliänsä ehkäisevän päihdetyön laaja-alaisella kentällä. Pienenä toimijana olemme hyvin luovineet kentällä ja jopa tuoneet sinne uusiakin innovaatioita (mm. lyhytelokuvamme). Järjestö-kunta yhteistyötä olemme tehneet jo vuosia ja pyrkineet kehittämään sitä. ”Valitsen Itse” toimintatapamme on käyntikorttimme kuntien kanssa tehtävästä tavoitteellisesta yhteistyöstä. Kyseinen toimintatapa on saanut referenssit Opetushallitukselta, THL:stä ja Lappeenrannan raittiustoimelta.

Kaikessa kehittämistyössä ja toimintojen laajentamisissa on kuitenkin kysymys myös taloudellisista satsauksista. Ilman resursseja on kohtuutonta edes olettaa suuria uudistuksia tai innovaatioita. Näin ollen järjestöjen työtä arvioitaessa tulisi asiat suhteuttaa aina saatuihin resursseihin.

- Kannustaa nuoria harrastusten pariin ja lisätä päivittäisen liikkumisen määrää

Tähän pyrimme mm. päihdeoppitunnilla käytyjen keskustelujen avulla, sankarisählyturnausten avulla ja toteuttamiemme liikuntakilpailujen avulla. Vuoden aikana järjestimme neljä suurta sankarisählyturnausta ja organisoimme noin 10 liikuntakorttikilpailua ala- ja yläkouluissa. Saamamme palautteen mukaan tapahtumamme ovat olleet erinomaisen hyvin järjestettyjä ja niillä on ollut myönteisiä vaikutuksia luokkahengen ja yhteisöllisyyden parantamiseen sekä päivittäisen liikkumisen lisääntymiseen.

Toiminnan missiona: Kohderyhmiemme päihteiden käytön ja siihen liittyvän muun ongelmakäyttäytymisen vähentyminen

Toimintavuotta leimasi mm. nuorison asenteiden höltyminen erityisesti kannabista kohtaan, alkoholiin liittyvien kuolonkolarien suuri määrä,

tupakkalain tiukentuminen, kannabiksen kotikasvatuksen voimakas lisääntyminen ja uusien design huumeiden lisääntyminen mm. fentanyyli. Mediassa oli paljon esillä myös nuorten mielenterveysongelmien lisääntyminen.

Kaiken kaikkiaan tilanne näyttää siltä, että juuri nyt tulisi ehkäisevään työhön panostaa kovasti ettei kävisi kuten edellisen laman (90-luvun alku) seurauksena, jolloin pahoinvointi tuli koskettamaan viiveellä erityisesti nuoria ja vähävaraisia perheitä.

5. Organisaatio

Elämäni Sankari ry on kansalaisjärjestöjen yhteistyöyhdistys, jolla on 27 kpl jäsenyhdistyksiä. Ylintä päätäntävaltaa käyttää yhdistyksen vuosikokous, joka pidetään kerran vuodessa (keväisin). Yhdistyksen toimeenpanovaltaa käyttää yhdistyksen hallitus, jossa on puheenjohtajan lisäksi 5 muuta jäsentä (kevät 2010 jälkeen 4 jäsentä).

Vuonna 2010 yhdistyksen hallitus kokoontui kaikkiaan 7 kertaa. Hallituksen kokousten valmistelijana ja kokoussihteerinä toimi toiminnanjohtaja Henrik Norrena. Vuosi 2010 oli järjestöllemme myös surullista aikaa, sillä yksi hallituksemme jäsen poistui keskuudestamme lyhyen sairauden murtamana.

Yhdistyksen hallitus vuonna 2010 kevään valintakokouksen jälkeen: (suluissa varajäsen)

Kalliomaa Jouko puheenjohtaja

Jari Oksanen uutena (Mika Leinonen)
 Hannele Liesmäki (Leena Jokiaho)
 Matti Koski (Tomi Koskimies)
 Reetta Rautio (Janne Marvaila).

Yhdistyksen toiminnanjohtajana toimi Henrik Norrena, ½-päiväisenä hankekoordinaattorina ja ½-päiväisenä projektipäällikkönä Jarno Saarinen, ½-päiväisenä hankeasiantuntijana Petri Kylmänen (ostopalveluna), työharjoittelussa Laurean ammattikorkeakoulusta 2 opiskelijaa (5 vkoa), TET-jaksolla yksi koululainen (1 vko), kesäleireillä ohjaajina 15 kpl kesätyöntekijöitä Salla Vuoti, Santeri Vuoti, Janne Vilmusenaho, Pauliina Tyni, Nelda Suhonen, Ellariina Rautio, Matilda Makkonen, Jani Karhu, Niklas Norrena, Milla Kilpinen, Roosa Ijäs, Teemu Koskimäki, Noora Heikkinen, Johanna Lindell ja Katariina Hakkarainen.

Ryhmäinterventioiden taustalla toimii ns. sankarikouluttajaverkosto, joka tänä vuonna uudistettiin kokonaan ja muutettiin sankariohjaajaverkostoksi. Samalla kriteereitä verkostoon pääsemiseksi tiukennettiin ja laadun varmistamiseksi verkostoon kuuluvilta

vaaditaan näyttökoe. Verkostoomme kuuluu tällä hetkellä 10 sankariohjaajaa, joista hyväksytyt näytön on suorittanut 4 sankariohjaajaa. Toimintavuoden aikana järjestämme sai palkkaa kaikkiaan 20 henkilöä. Kiireisimpinä aikoina yhtäaikaisesti palveluksessamme oli 8 ihmistä. Poikkeuksena kesäleirit, jolloin palkkaamme leiriohjaajiksi 15 nuorta kahden viikon määräajaksi.

Järjestömme avasi toimintavuonna toimipisteen Helsingin Pasilaan lähinnä II asteen projektin tarpeita varten.

Yhdistyksen kirjanpitäjänä toimi Ilkka Niiranen.

Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat Heikki Wejberg ja Aila Haapamäki.

6. Talous

Yhdistyksen toimintaa rahoitti pääosin RAY, joka myönsi yhdistykselle kohdennettua toiminta-avustusta 89.000 € ja projektirahoitusta 60.000 €. Opetushallitus myönsi kesäkuussa 5.000 € erityisavustuksen ”Valitsen itse” -hankkeen levittämiseen ja juurruttamiseen. Lappeenrannan seutukuntayhteistyöhön saimme lisärahoituksen 10.000 € Raija ja Ossi Tuuliaiselta säätiöltä. Ragnar Ekbergin säätiöltä saimme 3.000 € lisärahoitusta vähä-varaisten perheiden lasten mukaan saamiseksi kesäleireillemme.

Muu rahoitus koostui ryhmäinterventiomyynneistä, materiaalitymyynneistä, Sankarigolfin tuotoista ja muista mahdollisista lahjoituksista. Muun rahoituksen osuus tuotoista oli lähes 45.000 €.

Vuosi 2010 oli talouden kannalta myönteinen. Toiminta-avustuksia saimme enemmän kuin aiemmin mikä mahdollisti mm. sen, että vuodenvaihteen tiukasta taloudellisesta tilanteesta selvisimme nyt paremmin. Tilikauden tulos saatiin ylijäämäiseksi edellisvuoden alijäämän jälkeen. Toimintamme sisällä olevia osaprojekteja/hankkeita toteutettiin suunnitellusti ja niihin kaikkiin käytimme RAY avustusta osana kokonaisu-rahoitustamme. Rahoitus koostui aina tilaajan omavastuuosuudesta sekä Sankareiden osuudesta ja mahdollisista ulkopuolisista toiminnan tukijoista.

Loppuvuodesta järjestömme hyväksyi taloussäännön, joka tuli voimaan v. 2011 alusta.

7. Toteutus ja yhteistyöverkostot

Yhdistyksemme keskeinen toimintamuoto on ryhmäinterventioiden järjestäminen ja nuorille suunnattujen tapahtumien järjestäminen. Näitä toimintoja toteutetaan eri kumppanien kanssa, joita ovat jäsenjärjestömme (27 kpl), kuntakumppanimme (16 kpl), yksittäiset järjestöt, päihdealan järjestöt ja yksittäiset oppilaitokset. Toimintamme on painottunut Hyvinkäälle + seutukuntiin, Lappeenrantaan + seutukuntiin ja pääkaupunkiseudulle.

Ryhmäinterventiot ovat yhteistyömme kivijalka, jonka varaan rakennamme yhteistyötä. Tilaisuudet ”räätälöidään” aina tilaajan tarpeen mukaan ja kohdennetaan yhdessä valittuun kohteeseen. Ryhmäinterventioidemme sisältöjen tueksi toteutimme internet-kyselynä kymmenien koulujen kanssa hyvinvointikyselyt. Näihin kyselyihin vastasi vuoden aikana hieman yli 6.200 oppilasta. Kyselyihin vastasi oppilaita 6.-9. luokilta sekä II asteen oppilaita. Koulut ovat antaneet ko. kyselyistä erinomaisen hyvää palautetta ja he kokevat myös, että niistä on hyötyä mm. oppilashuoltoryhmä työskentelyssä ja terveystieteiden opetuksessa.

Kuvaamme myöhemmin toimintavuoden hankkeitamme. Seuraavassa esiteltynä ”Valit- sen Itse” –toimintamallin sisältö pähkinänkuoressa;

Kokonaisuus toteutetaan usein koko viikon mittaisena teemaviikkona.

- Suunnittelu, yhteistyöstä ja tavoitteista sopiminen – kuvataan ehkäisevän työn vuosikelloon
 - Usein myös ohjaus- seuranta- tai arviointiryhmän perustaminen (voi olla myös terveystiimejä)
 - Hyvinvointikyselyt kohdekouluihin
 - Ryhmäinterventiot sovitulle kohderyhmälle
 - Oppilashuoltoryhmäyhteistyö
 - Vanhempainilta (usein koko koululle)
 - Liikuntatapahtuma (Sankarisähly karsinnat ja lopputurnaus, liikuntakortti- kilpailu)
 - Palautteen kerääminen
 - Arviointiryhmä seuraa ja ohjaa toteutusta
 - Yhteenveto ja toimintaraporttien valmistaminen
- **Toimintamalli hyväksyttiin loppuvuodesta THL:n hyväksi käytännöksi kouluterveyskyselyjen jalkauttamisessa**

Ryhmäinterventiot (päihdeoppitunnit)

Vertailuna viimeisen kolmen vuoden aikana toteutuneita tilaisuuksia ja tavoitettujen ihmisten määrää.

	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Ryhmäinterventioita	368	322	295
Tavoitettuja ihmisiä	12.856	8.126	11.078

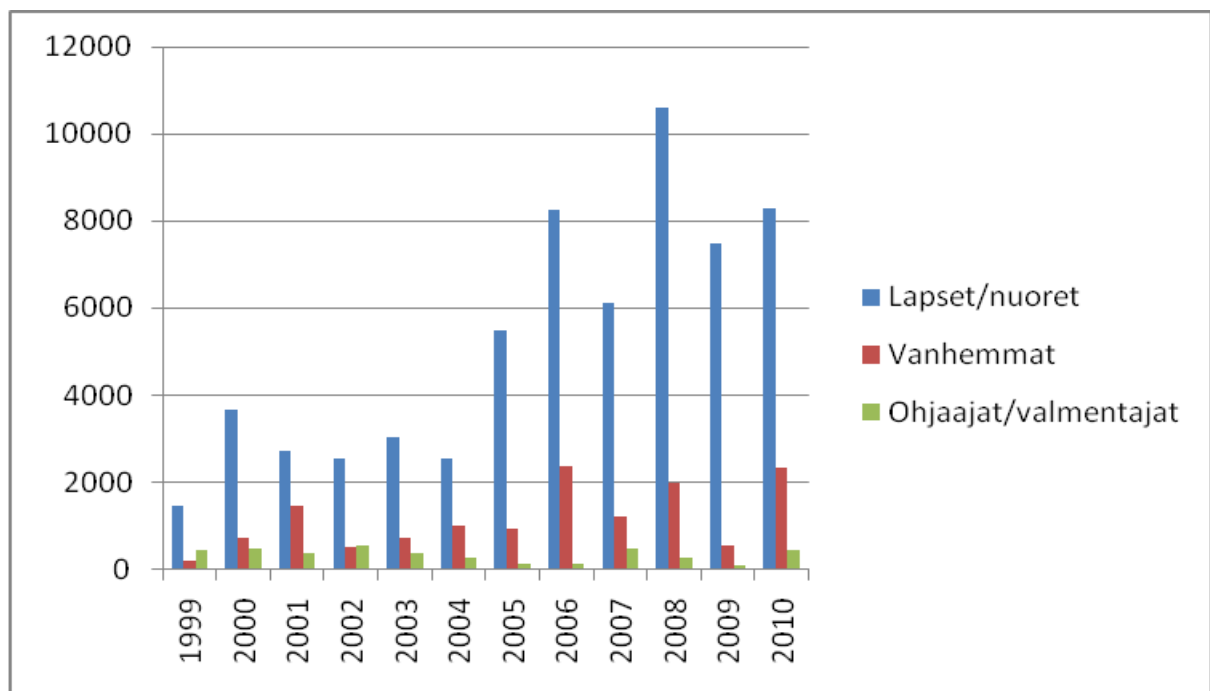
Vuonna 2010 tavoitetuista ihmisistä oli

lapsia / nuoria	8.291 kpl,
vanhempia	2.340 kpl ja
ohjaajia / valmentajia, opettajia	447 kpl.

Luvuista voidaan todeta, että pääpaino on edelleen ollut nuorten kohtaamisissa. Jatkossa haluaisimmekin panostaa entistä enemmän erityisesti vanhempien suuntaan, jotka ovat tärkeimmässä asemassa lasten kasvattajina. Kuluvana vuonna tavoitimme kuitenkin vanhempia enemmän kuin koskaan aiemmin, joten suuntaus on hyvä.

Nykyresursseillamme emme juurikaan kykene määrällisesti lisäämään toimintaamme. Toimintamme laadulliseen sisältöön olemme kiinnittäneet entistä enemmän huomiota.

Kuvassa ryhmäinterventioidemme avulla tavoitetut ihmiset kohderyhmittäin vuosina 1999-2010 kuvaamaan tilaisuuksiemme määrien ja kohderyhmien tavoitettavuuden kehitystä kokonaisuudessaan.

Kuva 1. Ryhmäinterventioiden määrällinen kehittyminen vuosina 1999-2010 ja tavoitetut ihmiset.

Valmistamiemme tuotteita myytiin kuluvana vuonna ennakoitua vähemmän. Järjestöemme kokee uuden materiaalin valmistamiseen suuren tilauksen nykyisten vanhentuessa koko ajan. Toimintavuonna käynnistimme uuden dvd-elokuvan suunnittelun, mutta rahoituksen puuttuessa emme päässeet etenemään asiassa.

Myydyt artikkelit vuonna 2010:

- <i>Sakke Sankari päihdelautapeli</i> (opetuspaketti) * 9 eri paikkakuntaa	25 myytyä opetuspakettia
- <i>Sankarit videolla</i> , 1999 * 11 eri paikkakuntaa	24 myytyä dvd:tä
- <i>Syöksylasku</i> , 2003 * 19 eri paikkakuntaa	24 myytyä dvd:tä
- <i>Diileri</i> , 2006 * 18 eri paikkakuntaa	51 myytyä dvd:tä

Materiaalien levinneisyys ja niiden avulla tavoitettujen ihmisten määrät ovat monikymmentä kertaisia itse tavoittamiimme ihmisiin.

Tapahtumat

Tapahtumia, joissa olemme viime vuosina olleet mukana;

	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
Tapahtumia	23	18	15
Tavoitettuja ihmisiä	10.515	5.240	8.950

Oheiset määrät ovat tapahtumien osalta pienentyneet alkuvuosistamme, koska painopisteemme on muuttunut selkeästi ryhmäinterventioiden suuntaan. Perinteiksi muodostuneita omia tapahtumiamme ovat lapsille suunnatut harrastemessut, IP-kerhoille suunnatut sankarisähly –turnaukset, sankari teemaviikot /-päivät, sankari kesäleirit ja sankarigolftapahtuma (yrityksille).

Näiden omien tapahtumien lisäksi olemme olleet kysytyjä muidenkin järjestämiin tapahtumiin. Vuonna 2010 olimme mukana mm. X Sankarisähly tapahtumassa Piek-

sämäellä, sosiaali- ja terveystyöväillä Lahdessa ja ehkäisevän päihdetyön viikolla Lappeenrannassa, Imatralla ja Ruokolahdella.

Hyvinkäällä järjestettiin II yläkoulujen välinen Sankarisählyn lopputurnaus. Vastaava turnaus järjestettiin myös Riihimäellä kuluvana vuonna. Hyvinkään ja Pieksämäen IP-kerhoille järjestettiin perinteiset Sankarisählyturnaukset. Lappeenrannan seutukunnissa toteutimme yhteistyökouluissa liikuntakorttikilpailuja, joissa oppilaat ja opettajat kirjasivat omia liikuntasuorituksiaan liikuntakorttiin 2-4 viikon ajan. Tavoitteena oli saada nuoria kiinnittämään huomiotaan päivittäiseen liikkumiseensa ja innostaa heitä rohkeasti uusienkin harrastusten pariin.

8. Hankkeet

Vuonna 2010 toimintamme keskittyi entistä enemmän järjestö-kunta yhteistyöhön, jota toteutettiin eri hankkeiden avulla. Hankkeissa toimintamme ja roolimme runkona oli L:ran- nan ”Valitsen itse” toimintamallin soveltaminen eri kunnissa. Hankkeiden kohderyhmä oli pääsääntöisesti yläkoulujen ja II asteen oppilaat. Pääyhteistyökumppanimme kunnissa on yleensä opetus-/sivistystoimi tai raittiustoimi. Kuntakumppaneita oli mukana toiminnassa 16 kpl. Vuonna 2010 toimintamme laajeni pääkumppanimme (Hyvinkää, L:ranta) avulla ko. kuntien seutukuntiin. Pääyhteistyökumppaneiden lisäksi toimijaverkostoomme kuuluu useita muita järjestöjä ja tahoja eri paikkakunnilta.

Hankkeissa vahvuutenamme on se, että kykenemme soveltamaan toimintamalliamme kuntakumppaneiden toiveiden ja erityispiirteiden mukaan sekä tarvittaessa tekemään nopeitakin suunnanmuutoksia. Kumppanina olemme luotettava, rehellinen ja tehokas.

Hankkeita rahoitettiin siten, että niissä käytettiin kauttamme RAY rahaa, Opetushallituksen avustusta, mahdollista muuta rahoitusta esim. Rotaryklubien kautta ja kuntien omavastuu osuutta. Jokainen hanke on järjestöllemme oma projekti perustymme sisällä.

Kuva 2. Hankekartta vuonna 2010

8.1 Hyvinkää yhteistyö

Hyvinkään kaupungin ja sivistystoimen kanssa jatkettiin yhteistyö- ja kumppanuussopimustamme, joka pitää sisällään seuraavia asiakokonaisuuksia;

- ”Valitsen Itse” ehkäisevän työn hanke yläkouluissa
 - o hyvinvointikyselyt
 - o kohdennettu luokkatyöskentely (7. lk)
 - o oppilashuoltoryhmäyhteistyö
 - o vanhempainillat
 - o liikuntatapahtuma (Sankarisähly -lopputurnaus)

- IP-kerho yhteistyö
 - o ohjaajien koulutus
 - o kerhovierailut
 - o Sankarisähly-tapahtuma
- Kesäleirien toteuttaminen
 - o 2 leiriä Hyvinkäällä, 1 leiri matkaleirinä Tuusulassa

Lisäksi vuoden aikana vierailimme Hyvinkään erityiskouluilla ja lukioissa sekä osallistuimme muutamaankin paikalliseen tapahtumaan.

Toiminta jatkui suunnitellusti ja saamamme palaute kohdekouluilta oli erinomaisen hyvää. Osallistuimme myös Hyvinkään 24 turvallista tuntia työryhmän työskentelyyn toteuttamalla heidän kanssaan nuorille suunnatun kesäkyselyn. Lisäksi vierailimme kaupungin ehkäisevän päihdetyön työryhmässä ideoimassa yhdessä toimintoja kaupungissa.

Hyvinkää yhteistyön rahoitus koostuu kaupungin osuudesta, Sankareiden osuudesta (RAY) ja Lions klubien avustuksesta (kesäleirit).

Hyvinkään toiminnan tarkka toimintaraportti löytyy ja on luettavissa osoitteesta www.sankarit.net/yhteistyö/järjestö-kunta yhteistyö.

8.2 Riihimäki-Hausjärvi-Loppi yhteistyö

Yhteistyössä on mukana 3 kuntaa ja 5 eri yläkoulua. Yhteistyö käynnistyi vuoden 2009 alussa Riihimäen ja Hausjärvi-Riihimäki Rotaryklubien aloitteesta. Yhdessä ”räätälöimme” sitten omanlaisen projektin ko. paikkakunnille ”Valitsen Itse” -toimintamallia mukaillen. Projekti kulkee nimellä ”Valitsen Itse” -nuorisoprojekti.

Toiminta sisältö karkeasti on seuraava;

- ”Valitsen Itse” ehkäisevän työn hanke yläkouluissa
 - o hyvinvointikyselyt
 - o kohdennettu luokkatyöskentely (7. lk)
 - o oppilashuoltoryhmä yhteistyö
 - o vanhempainillat
 - o liikuntatapahtuma (Sankarisähly -lopputurnaus) kevät 2010
 - o arviointiryhmän yhteistyö

- Yhden kesäleirien toteuttaminen
 - o yhdessä ESLU:n kanssa

Toimintavuosi projektissa toteutui suunnitellusti ja saimme paljon aikaiseksi. Vastaanotto kohdekouluissa oli hyvää ja saamamme palaute rohkaisevaa. Tässä kohdekoulujen rehtoreiden antama palaute yhteistyöstä ja kohtaamiemme oppilaiden palaute.

Rehtoreiden antama arviointi asteikolla 1-5 (5=täysin samaa mieltä).

1. Kouluilla ollut riittävän suuri vaikutusvalta hankkeen toimintojen sisältöihin	ka. 3.6
2. Tiedonkulku ollut toimivaa yhdistyksen ja koulujen välillä sekä koulujen sisällä	ka. 4.0
3. Toimintojen suunnittelu ollut perusteellista ja tavoitteellista	ka. 3.6
4. Toiminnot on toteutettu riittävän laajasti	ka. 4.0
5. Hankkeen avulla kerättyä tietoa on pystytty hyödyntämään esim. terv.tiedon opetuksessa tai oppilashuoltoryhmien työskentelyssä	ka. 4.0
6. Sankarisähly –turnaus oli tapahtumana onnistunut	ka. 4.6

Oppilaiden palautteet kohdekouluilta asteikolla 1-5 (5=täysin samaa mieltä).

	Harju	Polari	Loppi	Haus	Kara
<i>Sain uutta tietoa</i>					
ka. 3.5	3.8	3.6	3.1	3.4	3.5
<i>Ehkäisevää työtä tarvitaan koulullamme</i>					
ka. 3.6	3.4	4.1	3.3	3.9	3.4

Tällä yhteistyöllä tavoittelemme vähintään 2-3 vuoden mittaista yhteistyötä toiminnan vaikuttavuuden esiin saamiseksi. Toimintavuonna saimme Riihimäen kaupungin ehkäisevän työn yksikön mukaan laajemmin toimintaamme, mikä on toiminnan jatkuvuuden kannalta erinomainen asia.

Projektin rahoitus muodostuu em. Rotarien osuudesta, koulujen omavastuuosuudesta, yrityskumppaneiden osuudesta, Sankareiden osuudesta ja Opetushallituksen avustuksesta.

8.3 Lappeenranta + seutukunnat yhteistyö

Lappeenrannassa yläkouluille suunnattua ”Valitsen Itse” hanketta jatkettiin yläkouluilla ja uutena hankkeena käynnistyi seutukunta yhteistyö 8 uuden kuntakumppanin kanssa. Yläkoulu yhteistyössä toteutamme samaa kaavaa, jota aikoinaan pilotoimme siellä vuonna 2005. Toimintaan kuuluu jo aiemmin esitelty kokonaisuus ko. toimintamallista. Käytännössä vuoden aikana järjestämme kaksi suurta teemaviikkoa Lappeenrannassa (kevät /syksy), jolloin toteutamme yhteistyöstä sovitut asiat. Yläkoulu yhteistyön suuri haaste on saada toimintamme pysyväksi osaksi koulussa tehtävää ehkäisevää työtä.

Seutukunta yhteistyö koskettaa Eksote alueen pieniä kuntia, jotka varsin usein jäävät paitisi ko. palveluista. Ensimmäisen toimintavuotemme kokemukset olivat varsin myönteisiä puolin ja toisin mikä antaa uskoa toiminnan kehittämisllekin. Yhteistyön on mahdollistanut Raija ja Ossi Tuuliaisen säätiö, joka avustaa toimintaamme ainakin vuosina 2010-2011.

Lappeenranta yhteistyömme perustuu saamaamme kohdennettuun toiminta-avustukseen (RAY) ja kunnan omavastuuosuuteen, jossa on mukana raittiustoimi. Kouluille suunnatuista mahdollisista lisätilauksista (sopimuksen ulkopuolisista) vastaavat koulut itse.

8.4 ”Terveenä työelämään” projekti 2010-2012

Monen vuoden ponnistelun jälkeen saimme avustusta II asteen oppilaitoksiin suunnatulle projektille, jossa pääsemme testaamaan toimintamallimme toimivuutta ko. kohderyhmälle. Mikään salaisuus ei ole, että II asteella päihdeiden käyttö näyttäyty huolestuttavan suurena ja opiskelijat kokevat, että opiskelijahuolto ei toimi kunnolla.

Projektissa viemme toimintamallimme II asteen ympäristöön. Mukana olevat oppilaitokset ovat Hyria (Hyvinkää, Riihimäki) ja Ekamo (Lappeenranta, Imatra, Ruokolahti). Päihdeoppituntien sisällöt ovat luonnollisesti ”räätälöity” kohderyhmille sopiviksi ja alueelliset eroavuudet on huomioitu. Poikkeuksena tässä projektissa toteutamme oppilaitosten henkilökunnalle valmennusprosessin ja toimintatutkimuksen, jonka avulla pyrimme selvittämään toimintamallimme toimivuutta ko. kohderyhmässä. Yksi toimintatutkimuksen tavoite on myös kehittää mukana olevien oppilaitosten toimintaa.

Sankareiden osalta projektin ½-päiväisenä projektipäällikkönä toimii Jarno Saarinen ja lisäksi olemme ostaneet ½-päivätoimisen työntekijän verran asiantuntijuutta Mood House Oy:ltä (Petri Kylmänen). Projektin omilta internetsivuilta löytää lisätietoja asiasta osoitteessa www.terveenatyoelamaan.fi.

Projekti rahoitetaan RAY:n projektirahoituksella ja oppilaitosten omavastuusuudella.

8.5 Kesäleirit 2010

Kesäleiritoimintaa on järjestömmme toteuttanut jo vuodesta 2005. Leireillä pääsemme konkreettisesti yhdistämään liikunnan ja valistustyön sekä vaikuttamaan lapsiin normaalia pidemmän aikajakson verran. Leirit ovat vuosien saatossa laajentuneet ja ne tavoittavat noin 100 lasta leiriviikkoa kohden. Toimintavuoden leiritoiminta oli poikkeuksellisen vilkas, sillä omien Hyvinkään 2x ja Riihimäen leirin lisäksi vierailimme myös Tuusulassa, Vierumäellä ja Turussa kesän aikana.

Hyvinkäällä toteutettiin Sankareiden, kaupungin opetustoimen ja liikuntaviraston sekä ESLU:n kanssa 2 liikuntaleiriä kesäkuun kahdella ensimmäisellä viikolla. Leirit olivat liikuntapainotteisia monipuolisuusleirejä, joissa oli mukana myös päihdevalistusta ja keskusteluja netin sekä rahapelien käytöstä. Ulkopuolisen rahoituksen turvin (Ragnar Ekbergin säätiö) pystyimme tarjoamaan leireillemme 10 ilmaispaiikkaa lapsille, joilla ei muutoin ehkä olisi ollut mahdollisuutta osallistua leireille. Lasten valinta leireille toteutettiin Hyvinkään sosiaalitoimen kanssa yhteistyössä.

Tämän vuoden leireillämme oli mukana kaikkiaan n. 300 lasta ja työllistimme 30 ohjaajaa leiriä kohden. Leireillämme oli uutuutena sumopaini, korislaajileiri, bändirasti ja urheilijavieraat.

Keräsimme leiriläisiltä jälleen palautetta toiminnastamme. Tässä palautekyselyn keskeiset tulokset. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 60 lasta.

- 88,1 % vastaajista piti leiripäivää sopivan pituisena,
- 91,4 % vastaajista piti leirillä olleiden eri urheilulajien määrää sopivana,
- 89,8 % mielestä leirin ohjaajat onnistuivat tehtävässään hyvin tai erinomaisesti,
- 67,8 % piti sankaripistettä (päihdevalistus) tarpeellisena,
- 83,1 % mielestä leirien ruoka oli hyvää tai erinomaista ja
- 67,8 % aikoo tulla leireillemme myös ensi kesänä.

Kesäleirien rahoitus muodostuu Sankareiden osuudesta (RAY), ESLU:n osuudesta, kaupungin osuudesta, säätiöavustuksesta ja Lions klubien osuudesta sekä leirimaksuista.

8.6 Muu ehkäisevä työ

Järjestömme muu ehkäisevä työ tarkoittaa lähinnä yksittäisiä, harvemmin toistuvia tai vaila pitkäjänteisiä suunnitelmia toteutettavia päihdeoppitunteja eri kumppanien kanssa. Pyrimme tietoisesti kartoittamaan lähikuntiamme mm. etelän suunnasta ja pohjoisesta tavoitteena pidempiaikainen yhteistyö. Toimintavuoden aikana vierailimme mm. Nurmijärvellä, Helsingissä, Turussa, Pieksämäellä, Perhossa, Lohjalla ja Pohjois-Suomessa Kittilän alueella pilotoimassa ”Valitsen Itse” toimintamalliamme.

Tällaiset yksittäiset tai kokeiluluonteiset vierailut ovat järjestöllemme varsin tärkeitä. Usein meitä lähestytään alueilta, jotka jäävät paitsi kyseisistä palveluista. Meille on erityisen tärkeää palvella silloin, kun meiltä palveluja pyydetään.

Muun ehkäisevän työn rahoitus muodostuu RAY:n kohdennetusta toiminta-avustuksestamme, tilaajan omavastuu osuudesta ja Opetushallituksen avustusosuudesta toimintamallin levittämisen- ja juurruttamiskuvioissa.

9. Kummitoiminta

Kummeja toimintamme taustalla on tällä hetkellä noin 500. Kaikki kummiverkostoomme kuuluvat henkilöt / joukkueet / ryhmittymät löytyvät osoitteesta www.sankarit.net.

Kummitoiminta on järjestössämme käyttämätön voimavara, jota voisi laajentaa ja parantaa monilla eri tavoin. Toiminnan kehittäminen vaatisi vähintään yhden henkilön työpanoksen, jotta tuloksia saataisiin aikaiseksi. Toimintavuonna käynnistimme kummitoiminnan kehittämistyön osana toimintamme laajentamista.

10. Viestintä

Yhdistyksen toiminnasta kirjoitettiin vuoden aikana useissa eri lehdissä eri puolella Suomea. Liitteenä muutamia lehtiartikkeleita kuluneelta vuodelta.

Omien internetsivujen kävijämäärät nousivat vuonna 2010 selvästi edellisvuosista. Ohessa kävijämääriä sivuillamme (www.sankarit.net) vuosina 2008- 2010.

	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
vierailuja	33.059	26.169	53.716
kuukauden keskiarvo	2.755	2.181	4.476

kiireisin päivä	31.10.08	30.09.09	18.11.10
yksittäisiä käyntejä	360 kpl	579 kpl	1.018 kpl
sivulatauksia	950 kpl	999 kpl	2.311 kpl
sivulatauksia yhteensä	65.322 kpl	49.963 kpl	106.390 kpl

Lisäksi avasimme kokonaan uuden sivuston ”Terveenä työelämään” projektille osoitteessa www.terveenatyoelamaan.fi. Sivustolla oli vuoden aikana 3.288 käyntiä ja 4.829 sivulatausta. Vuoden kiireisin päivä oli 8.9.2010, jolloin sivuilla oli 324 käyntiä ja kaikkiaan 403 sivulatausta.

Muu viestiminen tapahtui mm. yhteisten lehdistötiedotteiden, jäsenkirjeiden, kummikirjeiden, sankarikouluttajakirjeiden ja yhteisten kannanottojen kautta. Joulun alla osallistuimme jälleen Raittiuden Ystävien ”Anna lapselle raitis joulu” -kampanjaan.

11. Toiminnan jatkuvuus

Toimintamme jatkuvuus on uhattuna tulevaisuutta ajatellen liittyen ehkäisevän työn kentällä tapahtuviin lähiaikojen uudistuksiin. RAY:n uusiutuva avustusstrategia muuttaa monella tapaa asetelmia ehkäisevässä työssä puhumattakaan muutamien järjestöjen fuusioitumisista. Isona uhkatekijänä näen pienien järjestöjen tulevaisuuden näkymät ainakin RAY rahoituksissa, mikäli painopiste suunnataan liian voimakkaasti valtakunnallisiin suuriin toimijoihin. Toisaalta juuri RAY:ltä odottaisi tasapuolisuutta ja pienten toimijoiden tukemista.

Toiminnallisesti luulisi, että järjestömme kaltaisille toimijoille löytyisi selkeä paikka ehkäisevän päihdetyön kentällä. Pienenä, muuntautumiskykyisenä ja innovatiivisena toimijana kykenemme tekemään tuloksellista työtä kuntakumppaniemme ja muiden yhteistyötahojemme kanssa. Erityispiirteemme liikunnan ja valistustyön yhdistäminen on poikkeuksellista moneen muuhun toimijaan verrattuna ja toimintamallimme referenssit ovat vakuuttavia.

Päihteiden sekakäyttö ja mielenterveysongelmien lisääntyminen jatkavat kasvuaan. Lasten ja nuorten pahoinvointi lisääntyy samoin lasten huostaanotot. NykYTEknologia tuo uudenlaisia ongelmia mm. nettikiusaamiseen ja passivoittaa nuorisoamme entisestään. Kaikki em. kertovat valtavan nopeasta muutoksesta, jota yhteiskunnassamme tapahtuu. Meidän on toki oltava kehityksessä mukana, mutta kaikkia hyväksi havaittuja terveitä juttuja ei kannata heittää romukoppaan.

Ehkäisevää työtä tarvitaan lapsista ikääntyneisiin ja eri toimijoilla riittää varmasti työsarjaa. Yhteistyön lisääminen järjestöjen ja muiden toimijoiden välillä sekä avoimuus ovat tulevaisuuden avainasioita. Sankarit ovat ottaneet ilolla vastaan RAY:n avustusvalmistelun muutokset ja mm. tiukentuneet avustuskriteerit. Edelleenkin kaipaamme kriteeristöjä, joilla voitaisiin paremmin mitata ehkäisevän työn vaikuttavuutta sekä tasapuolista kohtelua järjestöille.

12. Toiminnan arviointia

Toimintavuoden aikana järjestömme arviointityötä toteutettiin keräämällä säännöllisesti asiakaspalautteita kohtaamiltamme ihmisiltä päihdeoppitunneilla, rehtoreiden palautteista ja ohjaus- ja seurantaryhmien palautteista. Suuren osan arviointityöstä muodostaa oma jatkuva itsearviointimme, jota toteutamme mm. hallitustyöskentelyssä, sankariohjaaja verkostossa, työkokouksissa ja kumppanien kanssa verkostotyössä. Näissä käyttämämme menetelmät ovat mm. swot-analyysi ja muh-työkalu.

Toimintavuonna RAY suoritti tilintarkastuksen järjestössämme ja käynnistimme oman laatukäsikirjan teon.

12. Lopuksi

RAY:n avustukset ovat edelleen elinehto järjestömme toiminnalle. Rahoituspohjamme ei vielä ole riittävän laaja, jotta kykenisimme toimimaan ilman yhteiskunnan tukea. Lähivuosina yhteiskunnan tuki korostunee entisestään mm. kuntien taloustaantumien johdosta. Järjestöelämä on valtavan haasteellista, mielenkiintoista ja samalla kuluttavaa, koska juuri talouden haasteet on kohdattava. Sankareilla on parin viime vuoden ajan ollut kova kasvuvauhti päällensä ja toiminnallemme on kysyntää. Lähivuosina pyrimmekin laajentamaan organisaatiotamme ja kehittämään sitä edelleen. Tähän työhön ja haasteeseen toivomme kumppaniemme lähtevän mukaan niin rahoittajapuoleltakin kuin muualta verkostoistamme.

Hyvinkäällä 28.2.2011

Henrik Norrena
toiminnanjohtaja
Elämäni Sankari ry

Hallituksen allekirjoitukset;

Hyvinkäällä 28.2.2011

Jouko Kalliomaa

Jari Oksanen

Matti Koski

Hannele Liesmäki

Reetta Rautio